

**แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของเทศบาลนครรังสิต อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**

**Guidelines for development of public participation in administration
according to good governance of Rangsit Municipality,
Thanyaburi District, Pathumthani Province**

นันทพร อัสวกุลไพโรจน์

Nuntaporn Assawakulpiroj

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

E-mail: mild.assawakul@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา แนวทางการพัฒนาและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กับประชาชนในเขตชุมชนพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จำนวน 398 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต 2) ศึกษาความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต

ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมกับการบริหารงานของทางเทศบาลนครรังสิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ด้านมาตรฐานการให้บริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการถูกชี้ข้อมูลความผิด และปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาส่งผลต่อด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม อายุและระยะเวลาพักอาศัยส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านนโยบายและการจัดกิจกรรมและด้านเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วม ระยะเวลาพักอาศัยส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการถูกชี้ข้อมูลความผิดในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลทำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจง่ายและเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น เทศบาลจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ในวิธีการเข้าถึงข้อมูลประชาสัมพันธ์และข้อมูลของภาครัฐให้ง่ายขึ้น และต้องการให้ภาคเอกชนมีความร่วมมือกับทางเทศบาลและทางชุมชนในพื้นที่ให้มากขึ้น 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต จะสามารถลดช่องว่างการทำงานระหว่างภาครัฐและประชาชนให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยการส่งเสริมและกระตุ้นประชาชนให้ตระหนักถึงหน้าที่และความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับภาครัฐเพื่อประโยชน์ของชุมชนมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ธรรมาภิบาล

Abstract

The study aimed to study guideline and level of public participation towards administration a good governance of Rangsit Municipality by quantitative and qualitative research with 398 people in Rangsit municipality area. The purposes of this study were as follows 1) to study factor that had impacted on public participation in the administration as good governance of Rangsit Municipality; 2) study people's demand and suggestion to be a guideline for the administration as good governance of Rangsit Municipality; and 3) to propose guidelines for development of public participation in administration according to good governance of Rangsit Municipality.

The study showed that 1) the overall of participating in the administration of Rangsit municipality was moderate. The highest mean score was obtained from the standard of service. The least mean score was pointing out guilty information. Personal factors showed that sex, age and level. The study was related to policies. Activities and duration of residence were correlated with levels of public participation, policy and activity. Disclosure of information and participation in duration of residence were correlated with levels of public participation in pointing out guilty information, the statistical significance was 0.05. 2) Population needs the municipality to make public relations easier to understand and reach out to the public more. The municipality should have an event to provide knowledge on how to access information, public relations and government information easily. People need the private sector to cooperate more with the municipality and community in the area. 3) Guidelines for development of public participation in administration according to good governance of Rangsit Municipality could reduce the gap between the government and the people to be closer by encouraging and promoting people to pay more attention to the role and importance of engaging with the public sector for the betterment of the community.

Keywords: Participation, Good governance

บทนำ

ปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้น และการนำเอาหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง และการจะก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนเทศบาลได้เป็นอย่างดี การมีส่วนร่วมของประชาชนในหลากหลายรูปแบบจะสามารถสะท้อนและบอกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลได้เป็นอย่างดี ดังนั้นมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นหลักการสำคัญหนึ่งของธรรมาภิบาล การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้เทศบาลนครรังสิตเป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย เนื่องจากเทศบาลนครรังสิตเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีความเจริญ มีการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการบริการในอัตราที่สูง อีกทั้งการเติบโตและความก้าวหน้าทำให้ความต้องการของส่วนรวมยังไม่ครอบคลุมตามความต้องการจริงของประชาชน การพัฒนาชุมชนค่อนข้างยาก

จากงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ชมพันธุ์ (2556) ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการตัดสินใจในโครงการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นหลักการสำคัญหนึ่งของธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่เป็น และเป็นการส่งเสริมด้านจริยธรรมและคุณธรรม ตลอดจนสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน และการมีข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาชนและองค์กรพัฒนาภาคเอกชน และเสริมสร้างให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจให้มีระดับที่สูงขึ้น

อนุชา สงวนตระกูล (2555) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาภิบาลของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ กล่าวว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน จะก่อให้เกิดการพัฒนาของประชาชนให้เข้าใจ โดยเทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้น สร้างความโปร่งใสและชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ประชาชนทราบอย่างตรงไปตรงมา

จากการสำรวจสภาพการพัฒนาเบื้องต้นที่สัมพันธ์กับความสำคัญของปัญหาดังกล่าวแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้กำหนดให้เทศบาลนครรังสิตเป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย เนื่องจากเป็นองค์กรหนึ่งที่มีการพัฒนาการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยสังเกตได้จากการที่เทศบาลนครรังสิตมีการยกฐานะขององค์กรอย่างต่อเนื่อง (มูทิตา วรกลยากุล, 2556) เนื่องจากเทศบาลนครรังสิต ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล เป็นชุมชนเมือง เป็นเขตเศรษฐกิจที่มีความเจริญ มีการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการบริการในอัตราที่ มีอัตราการเพิ่มของประชาชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว จากการเติบโตของเทศบาลส่งผลให้เศรษฐกิจและการ

พัฒนาของทางเทศบาลมีความก้าวหน้าที่รวดเร็วเป็นอย่างมากอีกทั้งการเติบโตและความก้าวหน้าของการพัฒนาทำให้การบริหารงานจากผู้บริหารตามรูปแบบงานโดยอาจจะทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ชัดเจน ทำให้ความต้องการของส่วนรวมยังไม่ครอบคลุมตามความต้องการจริงของประชาชน อีกทั้งพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตและพัฒนาจึงเป็นแหล่งที่พักอาศัยขนาดใหญ่ ซึ่งส่วนหนึ่งไม่ได้รับการจัดตั้งเป็นชุมชนและขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเกิดได้ทั้งการไม่เข้าร่วมหรือไม่ได้รับทราบแนวทางการพัฒนาและข้อมูลข่าวสารของเทศบาล รวมถึงประชาชนมีความหลากหลายทำให้เกิดการรวมกลุ่มยาก การพัฒนาชุมชนค่อนข้างยาก ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นวัยทำงานจึงมีความสนใจในการทำงานมากกว่าการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ประชากรแฝงก็มีจำนวนมากอีกด้วย ส่งผลให้ประชาชนร่อนหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้ความช่วยเหลือมากกว่าช่วยเหลือตนเอง

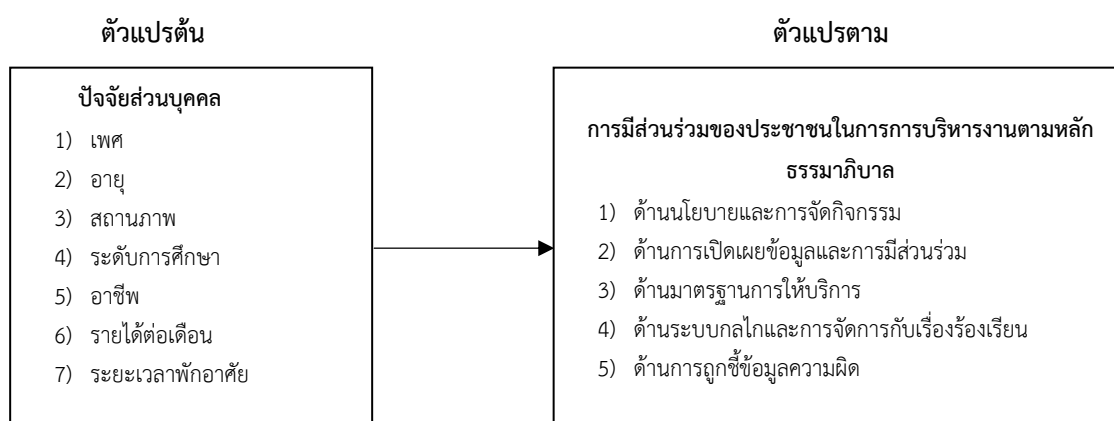
ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังได้อธิบายข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะค้นหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในปัจจุบันประชาชนได้ให้ความสนใจและตื่นตัวกับหน้าที่บทบาทในการมีส่วนร่วมของตนเองหรือไม่ รวมถึงทราบถึงข้อมูลและความสอดคล้องในการบริหารงานตามนโยบาย โดยจัดสรรให้เกิดประโยชน์ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลหรือไม่ และได้รับประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่หรือไม่ โดยการนำข้อมูลที่ได้ศึกษาเพื่อเสนอแนวทางพัฒนาให้เกิดประโยชน์ในเชิงสาธารณะทางวิชาการ สู่การพัฒนาสำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
- 2) เพื่อศึกษาความความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยได้ศึกษาและจัดทำเกณฑ์สำหรับใช้ในการสำรวจและประเมินระดับธรรมาภิบาลของส่วนราชการและจังหวัดด้านธรรมาภิบาลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ดังนี้

การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นประชากรในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานีคน จากการศึกษารายงานทางสถิติจำนวนประชากรในเขตจังหวัดปทุมธานีพบว่า มีจำนวน 78,555 คน (รายงานแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครรังสิต, 2558) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลนครรังสิต โดยผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (อินันท์ จันตะนี, 2550, หน้า 81) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 398 คน นำแบบสอบถามมาเฉลี่ยเพื่อลงพื้นที่โดยการเฉลี่ยผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่จาก 82 ชุมชน และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครรังสิต โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลักโดยสัมภาษณ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของประชาชนมากำหนด โดยพิจารณาถึงแนวคิดให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามความมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล แบ่งออกเป็น 5 ด้านได้แก่ ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วม ด้านมาตรฐานการให้บริการ ด้านระบบกลไกและการจัดการกับเรื่องร้องเรียน ด้านการถูกซื้อข้อมูลความผิด

โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 โดยมีรายละเอียดคำถามทั้งสิ้น 21 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ

วิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) จากผลวิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ มาสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 6 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต

แบบสัมภาษณ์เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครรังสิต

ผลการวิจัย

ข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างที่วิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 398 ราย พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.76 มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.43 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 46.7 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.42 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 27.89 รายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.4 ระยะเวลาพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ของเทศบาลนครรังสิตส่วนใหญ่มากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.24

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วม

ระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมกับการบริหารงานของทางเทศบาลนครรังสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.47 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ด้านมาตรฐานการให้บริการ รองลงมา ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมและด้านระบบกลไกและการจัดการกับเรื่องร้องเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม และด้านการถูกชี้ข้อมูลความผิด อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต

ด้านที่	ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม	3.47	0.73	ปานกลาง
2	ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วม	3.56	0.81	มาก
3	ด้านมาตรฐานการให้บริการ	3.67	0.80	มาก
4	ด้านระบบกลไกและการจัดการกับเรื่องร้องเรียน	3.51	0.80	มาก
5	ด้านการถูกชี้ข้อมูลความผิด	3.15	0.77	ปานกลาง
	รวม	3.47	0.68	ปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาพักอาศัย กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้วยวิธีไคสแควร์ และวัดระดับความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การจร ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า

สมมติฐานที่ 1 พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษา ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม

สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาพักอาศัย ไม่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรมไม่สัมพันธ์กันระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล(เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาพักอาศัย) กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วม พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลในด้าน อายุ และ ระยะเวลาพักอาศัย ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ในข้อมูลส่วนบุคคลด้าน เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนไม่สัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยส่วนบุคคล(เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาพักอาศัย) กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านมาตรฐานการให้บริการ พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาพักอาศัยไม่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านมาตรฐานการให้บริการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยส่วนบุคคล(เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาพักอาศัย) กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านระบบกลไกและการจัดการกับเรื่องร้องเรียน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาพักอาศัย ไม่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านระบบกลไกและการจัดการกับเรื่องร้องเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยส่วนบุคคล(เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาพักอาศัย) กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านการถูกชี้ข้อมูลความผิด พบว่า ระยะเวลาพักอาศัย ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่สัมพันธ์กันกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านมาตรฐานการด้านการถูกชี้ข้อมูลความผิด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต สามารถอภิปรายผล ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่ทราบถึงการเข้าถึงหรือเข้ามามีส่วนร่วมกับทางเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ฟิรลิตีร์ คำนวนศิลป์ และศุภวัฒน์กร วงศ์นวนสุ (2549) พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นไม่มากนัก เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการปกครองท้องถิ่น ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนและขององค์การบริหารส่วนตำบลดีพอ

ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก รายชื่อพบว่า ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆของทางเทศบาลผ่านทางประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง เช่น บอร์ด/ประกาศ วารสาร/รายงานประจำปี วิทยุชุมชน/หน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่/สื่อออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และการได้ข้อมูลข่าวสารในการบริหารงาน จากทางเทศบาลอย่างชัดเจนสม่ำเสมอ อยู่ในระดับน้อยที่สุด อาจเนื่องจากเทศบาลยังคงยึดหลักการแนวนโยบายเดิมและซับซ้อนทำให้การเข้าถึงข้อมูลไม่น่าสนใจและการติดตามของเทศบาลไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับคำกล่าวของ อรสา ไชยเมือง (2554, หน้า 51) ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการคิดและวางแผนเพราะประชาชนขาดการแนะนำ การสนับสนุน หรือการอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่หรือตัวแทนขององค์การ เนื่องจากขั้นตอนที่ซับซ้อนยุ่งยาก ทำให้ความไม่เข้าใจในแนวทางหรือวิธีการต่างๆในการดำเนินงาน ทำให้เป็นสาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ นพพร วิทน้อย (2559) ทำการวิจัยเรื่อง ธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตทวีวัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านมาตรฐานการให้บริการ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก รายชื่อพบว่า ท่านได้รับบริการจากเทศบาลในด้านการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมต่างๆ สะดวกมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงความคิดเห็นต่อการบริการของเทศบาล เพื่อให้เทศบาลนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น สม่ำเสมอ อยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับ อนุชา สงวนตระกูล (2555) ที่พบว่าด้าน

ข้อเสนอแนะอยู่ในระดับต่ำ เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนพร้อมให้คำแนะนำ สร้างความโปร่งใส และชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ประชาชนทราบอย่างตรงไปตรงมา

ด้านระบบกลไกและการจัดการกับเรื่องร้องเรียน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากเทศบาลขากการประชาสัมพันธ์การรับข้อมูลข่าวสารในเรื่องการเข้าถึงเครื่องมือต่างๆ ในการตรวจสอบ ติดตามและร้องเรียน ทำให้ปิดกั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับคำกล่าวของ อรุณข ป้อมเป็น (2550, หน้า 55) ที่พบว่าผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลจากการบริหารงานของเทศบาลตำบลห้วยจรเข้มาก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดอุดรธานีพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการประเมินผล ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในด้านนี้นัก

ด้านการถูกชี้ข้อมูลความผิด โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขัดแย้งกับคำกล่าวของ หทัยกาญจน์ จันทร์ภักดี (2554, หน้า 102) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านความโปร่งใสในทางปฏิบัติ ประชาชนสามารถรับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาล และเทศบาลมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบและสามารถตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ในระดับมาก

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต จากสมมติฐานข้างต้น พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าเพศหญิงมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากกว่าเพศชาย เนื่องมาจากในปัจจุบันประชากรเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย เนื่องจากการผลักดันความเสมอภาคของสตรีโดยการจัดตั้งสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เมื่อพ.ศ.2545 ทำให้ผู้หญิงเริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมืองการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและเข้ามามีบทบาทต่อชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับ หทัยกาญจน์ จันทร์ภักดี (2554, หน้า 103) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในด้านสังคมและวัฒนธรรมส่งผลให้ผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้น

อายุส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับคำกล่าวของ จุฑามาศ ศรีศิริพันธ์ (2548) ที่ทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีความอายุน้อย และสอดคล้องกับมิลเบรธ และโกเอล (Milbrath and Goel, 1977) ว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลมีมากขึ้น ตามอายุที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในบุคคลที่มี อายุระหว่าง 40 – 50 ปี และจะลดเรื่อยๆไปจนถึงอายุ 60 ปี

ระดับการศึกษาส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านนโยบายและการจัดกิจกรรม ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องมาจากการบริหารงานและขั้นตอนการทำงานของการราชการยังมีความซับซ้อนและหลายขั้นตอน ต้องใช้การทำความเข้าใจกับเนื้อหาของเอกสารและการทำงานของเทศบาล ส่งผลให้ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งในการส่งเสริมความเข้าใจกับประชาชนให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและติดตามการทำงานของเทศบาลได้ง่ายขึ้น และสามารถทำให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆและการตัดสินใจต่างๆได้มากกว่า สอดคล้องกับคำกล่าวบางส่วน ของ บราวน์ (Brow, 1993) ประชาชนที่มีการศึกษาสูงจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างแข็งขันและชัดเจนกว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่ำ

ระยะเวลาพักอาศัยส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมและด้านการถูกชี้ข้อมูลความผิด ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับคำกล่าวของ พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์ (2556) กล่าวว่าระยะเวลาพักอาศัยของประชาชนสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนที่เป็นคนในท้องถิ่นและพักอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลานาน ย่อมมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมและสังคมภายในชุมชนอย่างดี รวมทั้งมีความรักในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้นมีมากขึ้น ในการรักษาสถิติประโยชน์และเกิดการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เนื่องด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลากหลายรูปแบบจะสามารถสะท้อนและบอกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาล เทศบาลนครรังสิตซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ชุมชนโดยตรง ต้องเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ซึ่งพบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุดของทุกด้านให้มากขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) เทศบาลควรคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละชุมชน เพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมและการประชุมเหมาะสมกับประชาชนในแต่ละพื้นที่

2) เทศบาลควรทำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจง่ายแจ่มแจ้งขึ้นตอนการทำงานกับประชาชนในรูปแบบกระชับ เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เข้าถึงได้มากขึ้น เพื่อไม่ให้ข้อมูลและการทำงานส่งผลให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายและลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่มากเกินไปจนอาจส่งผลกระทบต่อประชาสัมพันธ์ที่ผิดพลาด และพัฒนาผู้นำในชุมชนที่เป็นตัวแทน ให้เป็นสื่อกลางที่สำคัญต่อการส่งต่อและการเผยแพร่ข้อมูลสู่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เทศบาลหาวิธีให้ทางภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลและชุมชนในพื้นที่ให้มากขึ้น โดยการสร้างเครือข่ายร่วมมือกันระหว่างเอกชนกับชุมชน เพื่อให้เทศบาลสามารถเข้าถึงการบริการและช่วยเหลือชุมชนได้อย่างเท่าเทียม

4) สร้างแรงจูงใจกับประชาชนให้มีการเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอและสนใจให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อาทิเช่น สร้างแรงกระตุ้นในรูปแบบการจัดกิจกรรมแทนการประชาสัมพันธ์รูปแบบเดิมๆ หรือจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม ในรูปแบบรางวัล เช่น มอบเกียรติบัตรคุณงามความดีแก่ผู้มอบประโยชน์แก่ชุมชนในทางตรงหรือทางอ้อม เป็นต้นเพื่อให้ประชาชนรับรู้ในสิทธิและหน้าที่ที่พึงมีและเกิดความภาคภูมิใจในพื้นที่ของตนเอง

5) ผู้บริหาร สมาชิกและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลควรจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองกับคนในชุมชน เพื่อนำประโยชน์ของกิจกรรมต่างๆ มาลดช่องว่างระหว่างภาครัฐและชุมชน และเพื่อนำประโยชน์ของกิจกรรมต่างๆ มาช่วยในการชี้แจงข้อมูล นโยบายกิจกรรมต่างๆ ทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

จุฑามาศ ศรีศิริพันธ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนากรณีศึกษา เขตทวีวัฒนา

จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 6(1), 457-478.

พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภพัฒน์กร วงศ์ธนวุธ. (2549). ความรู้ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เทศบาลนครรังสิต. (2560). รายงานแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครรังสิตแผนพัฒนาเทศบาล 2558-2560.

ปทุมธานี: เทศบาลฯ.

นพพร วิหคน้อย. (2559). ธรรมชาติของสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร.

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ, 4(3), 29-35.

หทัยกาญจน์ จันทร์ภักดี. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล

กรณีศึกษา เทศบาลตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อนุชา สงวนตระกูล. (2555). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาภิบาลของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
ร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์. รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อรนุช ป้อมเป็น. (2550). บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบล หัวดงอำเภอลับแล
จังหวัดอุตรดิตถ์. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- อรสา ไชยเมือง. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อภิรักษ์ จันตะนี. (2550). สถิติและการวิจัยทางธุรกิจสำหรับนักศึกษา MBA. และ Ph.D. พระนครศรีอยุธยา: ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Brown, Emory J. (1953). *Who Takes Part in Rural Organization*. State College Philadelphia: Pennsylvania
State College, Press Report 197.
- Cohen, John, & Uphoff, Norman T. (1980). Participation in rural development: Seeking clarity through
Specificity. *World Development*, 8(13), 219-221.
- Milbrath, L.W. and Goel, M.I. (1977). *Political Participation : How and Why Do People Get Involved
in Politics*. Chicago: Rand McNally and Co.

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
รับสมัคร
ป.โท
ป.เอก
บริหารธุรกิจ รัฐประศาสนศาสตร์
MBA MPA
DBA DPA
สาขา - หัวหิน
ภาคพิเศษ - ภาคค่ำ

สมัครได้ทุกวัน: 092-442-8000 <https://rcim.rmutr.ac.th/>

